

Stručni rad
UDK 929.53(497.5 Banići)“1786”
UDK 259(497.5 Banići)“1786”
Primljeno: 23.11.2002.

REKONSTRUKCIJA SADRŽAJA UNIŠTENIH ARHIVSKIH VRELA U RATU 1991/2. GODINE: STATUS ANIMARUM DE 1786 CRUCIZA, BANNICCHI, TARNOVA, MRAVIGNIZA

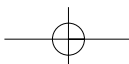
NENAD VEKARIĆ

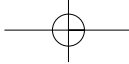
SAŽETAK: Na temelju ispisa učinjenih prije rata, rekonstruiran je sadržaj knjige *Status Animarum de 1786 Cruciza, Bannicchi, Tarnova, Mravigniza*, crkvene knjige “Stanja duša”, koja je izgorjeila u požaru tijekom borbi i jugoslavenske okupacije Dubrovačkog primorja za ratnih zbivanja 1991/2. godine.

U ratu 1991/2. godine najveći dio dubrovačkog teritorija bio je pod okupacijom jugoslavenskih snaga. Izvan hrvatske kontrole bilo je cijelo područje od Debelog Brijega do Stona (Konavle, Župa dubrovačka, Rijeka dubrovačka, Dubrovačko primorje), osim samog grada Dubrovnika. Od teritorija negdašnje Dubrovačke Republike nisu bili okupirani, uz grad Dubrovnik, jedino poluotok Pelješac i dubrovački otoci.

Tako se pod okupacijom zatekao i veliki broj župnih ureda i njihovih arhiva. Danas još uvijek nije registriran potpuni popis uništenih vrela. Zna se da su neke knjige izgorjele u požarima župnih ureda ili svećeničkih domova, gdje su bile pohranjene (Stravča, Majkovi, Banići). Stradale su i knjige u *Mjesnom uredu* u Slanome. Postoje indikacije da su neke knjige, za koje se smatralo da su uništene, ipak spašene (Lisac). Posao oko definitivnog utvrđivanja štete tek predstoji.

Nenad Vekarić, znanstveni je savjetnik Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku. Adresa: Zavod za povijesne znanosti HAZU, Lapadska obala 6, 20000 Dubrovnik. E-mail: nenad.vekaric@du.htnet.hr

Istražujući stanovništvo Dubrovnika i njegove okolice, još prije izbijanja rata, i zahvaljujući susretljivosti dubrovačkog biskupa Želimira Puljića, Biskupskog ordinarijata i svećenika dubrovačke biskupije, bio mi je omogućen pristup župnim arhivima. Tako sam neke od arhivskih vrela, koja će kasnije nestati u plamenu, uspio prepisati, doduše ne u izvornoj grafiji, ali s bitnim činjenicama koje su ta vrela sadržavala. Budući da se radi ili o matičnim knjigama krštenih, vjenčanih i umrlih ili o knjigama “Stanja duša”, te bitne činjenice bile su: ime, prezime, datumi rođenja, vjenčanja i smrti, te rodbinske veze i domaćinstva (kuće).

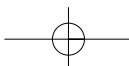
U ovom radu rekonstruirat ću sadržaj “Stanja duša” župe Banići iz 1786. godine, knjige koja je izgorjela u župnoj kući u Banićima.

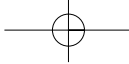
“Stanje duša”, odnosno *Status Animarum*, vrlo je vrijedno crkveno vrelo. Ono sadrži popis župljana, sistematiziran po kućama (domaćinstvima). To je pomoćna knjiga koja župniku pruža temeljiti uvid u njegovu pastvu. Najčešće se koristi u duljem vremenskom razdoblju. Pošto je župnik ustoliči, na tom početnom stanju dodaje podatke: upisuje novorođene, žene pridošle udajom itd. Kada zbog novih upisa knjiga postane nepregledna, župnik uspostavi novu, s novim početnim stanjem. U 17. i 18. stoljeću *Status Animarum* najčešće sadrži ime i prezime domaćina i popis ostalih ukućana s oznakom rodbinske veze prema kućedomaćinu. Ponekad je ukućanima pridodana i dob. “Stanja duša” iz 19. stoljeća bogatija su podacima. Pisana su na otisanim obrascima (uvezanima u knjigu) i, uz već naznačene podatke, sadrže i nadnevke rođenja, krštenja, krizme, vjenčanja i smrti, te napomene.¹

Za povijesnu demografiju “Stanje duša” je vrlo dragocjen izvor, jer nadomješta popis stanovništva.² Posebno su važna “Stanja duša” starija od 19. stoljeća, jer ih je malo sačuvanih, a za to doba najčešće nema sačuvanih preciznih statistika o stanovništvu.

¹ Primjerice: “iselio u Ameriku”, “u navigaciji”, “utopio se” i sl.

² Napravljeno je nekoliko radova o stanovništvu u mjestima ili područjima Dubrovačke Republike na temelju knjiga “Stanja duša”: Nenad Vekarić, »Stanovništvo Trstenice 31.12.1751. godine.« *Anali Zavoda za povijesne znanosti IC JAZU u Dubrovniku* 24/25 (1987): 139-159; Niko Kapetanić i Nenad Vekarić, »Stanovništvo Cavtata i Oboda 31.12.1830. godine.« *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 32 (1994): 117-142. Taj izvor obilato je korišten i u: Nenad Vekarić, *Stanovništvo poluotoka Pelješca*, I. Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, 1992; II, 1993; Niko Kapetanić i Nenad Vekarić, *Stanovništvo Konavala*, I. Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU, 1998; 2, 1999.

Na dubrovačkom području “Stanja duša” iz 18. stoljeća sačuvana su samo u nekoliko župa:

- na poluotoku Pelješcu: župa Karmen (1747.), župa Vručica (1772.), župa Stonska ravnica (1747.)

- u Dubrovačkom primorju: župa Doli (1770., 1775., 1780., 1799.), župa Ošlje (1734., 1745.), župa Slano (1798.), župa Smokovljani (1738., 1741., 1744., 1747., 1753., 1767., 1772.)

- na otoku Šipanu: Luka Šipanska (1747., 1763., 1780.), župa Sudurad (1748.).

Do rata 1991. bila su sačuvana i dva “Stanja duša” župe Banića (1786., 1794.). Ovom prilikom rekonstruiram sadržaj knjige *Status Animarum de 1786 Cruciza, Bannicchi, Tarnova, Mravigniza*, drugim riječima “Stanje duša” župe Banići iz 1786. godine, knjige koja je bila pohranjena u župnom uredu u Banićima, a izgorjela je u požaru u borbama i okupaciji Dubrovačkog primorja.

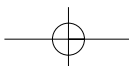
Župa u Banićima utemeljena je nedugo prije: prvi upisi u matičnim knjigama potječu iz 1771. godine. Kako se u dvjema susjednim župama (Lisac i Slano) povećao broj stanovnika, utemeljena je treća, koja je obuhvatila dva naselja iz župe Lisac (Trnova i Mravinca) i dva naselja iz župe Slano (Kručica, Banići).

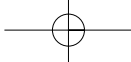
Status Animarum de 1786 vjerojatno je prvo “Stanje duša” vođeno nakon osnivanja župe. Od ostalih sličnih knjiga razlikuje se po tome što ima samo početno stanje. Župnik je popisao svoje župljane, ali nakon toga knjigu više nije nadopunjavao. Po svemu sudeći, ubrzo nakon uvođenja knjige došlo je do promjene župnika, pa novi župnik nije koristio tu knjigu, već je 1794. godine ustanovio novu,³ koja se koristila do 1831. godine, kada je uvedena nova knjiga na obrascima.⁴

Župnik je marno započeo posao zapisujući prvo kuće Kručice i sjedišta župe Banića. No, kad su na red došla brdska sela Trnova i Mravinca, naišao je na probleme. Ne znajući imena svih ukućana, nije ih provjeravao u samom selu, već je samo upisao rodbinsku vezu. Ukupno je popisao 57 kuća i 296 osoba.

³ *Status Animarum de 1794. usque ad annos 1831 - Cruciza, Bannicchi, Mravinza e Tarnova*. Ta knjiga također je izgorila u župnom uredu u Banićima.

⁴ *Indicazione degl'individui componenti la famiglia*. Ta knjiga, kao i sljedeća, s naslovom *Popis osoba sastavljajućih obitelji župe od Banića - 1888*, također je uništena u ratu 1991/2.

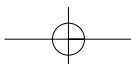

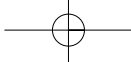
Tablica 1. Broj kuća i osoba u župi Banići prema “Stanju duša” iz 1786. godine

Naselje	Broj kuća	Broj osoba	
		<i>ukupno</i>	neimenovanih
<i>Ukupno</i>	57	296	92
Kručica	10	56	1
Banići	11	65	7
Trnova	19	92	36
Mravinca	17	83	48

Izvornik je pisan latinskim jezikom, no kako ga nisam doslovno transkribirao, neću rekonstruirati latinsku varijantu s latinskim imenskim oblicima (Florius, Ioannes i sl.) i latinskim oznakama rodbinskih veza (filius, uxor), već ću koristiti hrvatske oblike.

Slijedi rekonstrukcija sadržaja uništenog “Stanja duša:

STATUS ANIMARUM de 1786 Cruciza, Banicchi, Tarnova, Mravigniza

KRUČICA

Kuća br. 1.

MILIĆ Antun pok. Miha
sestra Klara
sestra Jelena
sestra Marija

Kuća br. 2.

MILIĆ Mato
žena Marija
kći Marija
kći Ana
kći
kći Kata

Kuća br. 3.

KUNJADIN Mato Ivanov
majka Marija
žena Kata
kći Marija
Ana udova Frana
kći Jelena
kći Marija
Klara udova Stjepana
kći Marija
kći Marija (!)
kći Ana
kći Kata

Kuća br. 4.

BOŽOVIĆ Božo pok. Petra
žena Kata
kći Ana
kći Jelena
kći Marija
kći Kata
kći Klara

Kuća br. 5.

ALAVIJA Petar
“amita” Kata
žena Ana
sin Pavao
sin Ivan
sin Petar
sin Andrija

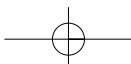
Napomena olovkom iz kasnijeg vremena: “gdje je sada mlinica Gjenerala Pera”

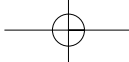
Kuća br. 6.

PUGLIESI Vlaho Lukin
žena Marija

Kuća br. 7.

TARTANA Marija udova Ivana Franovog

178

Anali Dubrovnik 42 (2004)

Kuća br. 8.

VIDOJEV vulgo LORKO Ivan
 žena Ana
 kći Marija
 sin Frano
 sin Ivan
 kći Kata
 kći Jelena

Kuća br. 10.

JERINIĆ dictus ĐENERO Gašpar
 Lukin
 otac Luka
 žena Kata
 kći Ana
 sin Petar
 kći Kata
 sin Božo

Kuća br. 9.

ZDUJO vel "SCIUCHIEVICH" Fra-
 no Nikolin
 žena Jelena
 sin Nikola

BANIĆI

Kuća br. 11.

PAVIŠA Kata majka pok. Petra Iva-
 novog
 Ana udova pok. Petra Ivanovog
 Ivan sin pok. Petra Ivanovog
 Kata kći pok. Petra Ivanovog

Kuća br. 13.

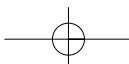
MIHOVIĆ Antun
 žena Marija
 kći Marija
 sin Baldo
 kći
 kći Klara

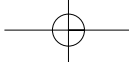
Kuća br. 12.

KRALJEVIĆ Pavao Gašparov
 majka Marija
 žena Kata
 kći Marija
 sin Gašpar
 kći Ana
 sin Petar

Kuća br. 14.

KOLA Antun
 žena Ana
 sin Stjepan
 Ana udova Vicka
 sin Antun
 kći Marija
 Ana žena Antuna

N. Vekarić, Rekonstrukcija sadržaja uništenih arhivskih vrela u ratu 1991/2. godine... 179

Kuća br. 15.

MAŽDIN Klara udova Vicka
sin Ivan
sin Mato

Kuća br. 16.

MAŽDIN Ivan Stjepanov
žena Ana
kći Marija
sin Petar
sin Ivan
kći

Kuća br. 17.

UROŠ Ana udova Pavla Petrovog
sin pok. Petar
udova Ana
sin Pavao

Kuća br. 18.

KMETOVIĆ alias JERINIĆ Josip
Stjepanov
žena Jelena
sin Stjepan
žena Ana
sin Josip
kći

Kuća br. 19.

KMETOVIĆ dictus ZERO alias
JERINIĆ Božo Ivanov
žena Ana
sin Ivan
nećakinja Kata
Ivan Ivanov
žena Marija

Kuća br. 20.

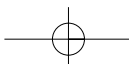
KMETOVIĆ dictus SMRDELJ alias
JERINIĆ Ivan Mihov
žena Cvijeta
sin Baldo
kći Klara
Baldo Mihov
žena Kata
sin Ivan
kći

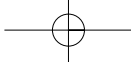
Kuća br. 21.

MILOŠ alias JERINIĆ Ivan
žena Ana
sin Miho
kći

nećak Miho
kći Ana
sin

sin

TRNOVA

Kuća br. 22.

ĐURJAN Miho
 žena
 sin Pavao
 žena Klara
 sin
 sin
 kći Nika

Kuća br. 23.

BLEZINA pok. Mato Lukin
 udova Klara
 sin Božo
 kći

Kuća br. 24.

RAINOVIĆ dictus GUNJINA Luka
avunculus Luke
 unuk Luka
 žena Marija
 kći Ana
 kći Jelena
 kći
 sin
 sin
 brat Cvijeto
 sin Luka
 sin Ivan
 sin Nikola
 kći Marija
 sestra Kata

Kuća br. 25.

RADIN Mato
 žena Marija
 sin Petar

Kuća br. 26.

DELIJA Nikola
 žena Kata
 sin

Kuća br. 27.

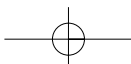
BOBIĆ Mato
 žena
 sin

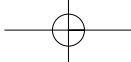
Kuća br. 28.

JELIĆ Antun
 sin Ivan
 žena Marija
 sin Antun
 sin
 sin
 kći

Kuća br. 29.

JELIĆ Vlaho Antunov
 (majka) Ana udova Antuna
 žena Jelena
 sin Antun

N. Vekarić, Rekonstrukcija sadržaja uništenih arhivskih vrela u ratu 1991/2. godine...

181

Kuća br. 30.

KULIŠIĆ Klara udova Stjepana

sin Ivan

sin

kći Ana

Kuća br. 35.

TOMAŠEVIĆ Marko

žena

sin

kći

Kuća br. 31.

BAN Nikola

žena Jelena

kći

Kuća br. 36.

CRNJAK Nikola

žena

sin Ivan

žena

kći

sin Miho

žena

sin

Kuća br. 32

BOTICA udova Petra

sin Ivan

žena

Kuća br. 37.

PAVLINA Stjepan

žena

sin Nikola

sin

Kuća br. 33.

GVOZDENICA Nikola

žena Ana

sin Pavao

sin Stjepan

kći Ana

Kuća br. 38.

VUČINA Petar

žena

sin

Kuća br. 34.

TOMAŠEVIĆ Stjepan

žena

sin Božo

žena Ana

kći

sin Stjepan

kći

Kuća br. 39.

ŠIŠOJEVIĆ Ivan

žena

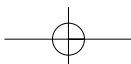
sin

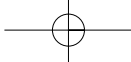
sin

Kuća br. 40.

ŠIŠOJEVIĆ dictus DEDO Ivan

žena

MRAVINCA

Kuća br. 41.

VUKOJEVIĆ Stjepan

žena

sin

kći

kći

Kuća br. 42.

VUKOJEVIĆ Ivan

žena Ana

kći Kata

kći Jelena

kći.....

kći

Kuća br. 43.

ŠTETA Miho

Kuća br. 44.

ŠKERO Ivan

žena

sin Antun

žena

Kuća br. 45.

MOZARA Antun

sin Nikola

žena

sin

Kuća br. 46.

MOZARA Ivan

sin Ivan

žena Marija

sin

Kuća br. 47.

DRAGOJE Petar

žena

sin Pavao

sin

kći

Kuća br. 48.

BUTIJEV Nikola

žena

sestra

Andrija

žena

sin Ivan

kći

sin

Kuća br. 49.

MIŠE Miho

sin Božo

žena

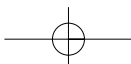
sin Miho

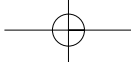
žena

kći

sin

sin

Kuća br. 50.

PLEŠTINA Miho vel RADMILLI

žena

sestra

sin

Kuća br. 51.

PAČE Božo pok. Matov

majka

žena

kći

kći

sin

Kuća br. 52.

IVANOVIĆ Marija udova Stjepana

sin Ivan

sestra Kata

žena

sin

Kuća br. 53.

BOBIĆ Ivan

žena

sin

.....

žena

sin

Kuća br. 54.

IVANOVIĆ Stjepan

..... udova pok.

..... sin pok.

..... kći pok.

Kuća br. 55.

TOVARICA Mato

žena Lucija

sin Mato

žena

sin

sin Stjepan

Kuća br. 56.

VRANAC Đuro

žena

Kuća br. 57.

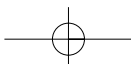
ŠKERO Luka pok. Mihov

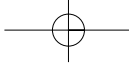
majka Marija

žena

sin

kći

**THE RECONSTRUCTION OF THE ARCHIVAL SOURCES
DESTROYED IN THE 1991/2 WAR IN CROATIA: STATUS
ANIMARUM DE 1786 CRUCIZA, BANNICCHI, TARNOVA,
MRAVIGNIZA**

NENAD VEKARIĆ

Summary

During the 1991/2 aggression most of the Dubrovnik region was occupied by the Yugoslav army. The latter controlled the entire mainland area from Debeli Brijeg to Ston (Konavle, Župa dubrovačka, Rijeka dubrovačka, Dubrovačko primorje) with the exception of the city of Dubrovnik. Drawing a territorial parallel with the historical borders of the Republic of Dubrovnik, only the Pelješac peninsula and the Dubrovnik islands, in addition to the city area itself, managed to remain free territory.

Being in the areas under occupation, several parish offices and their archives were destroyed, a complete list of which has not been made yet. There is evidence that several parish registers (housed in the parish office or the priest's house in Stravča, Majkovi, Banići) were destroyed in fire. The registers of Slano were destroyed in the local registry office. There are some indications that certain registers, earlier believed to have been destroyed, are extant after all (Lisac). The exact establishment of the losses and damages remains to be done.

On the basis of the data compiled before the war, this article aims to reconstruct the contents of the 1786 *Status animarum* of the parish of Banići, the register which was burnt in a house fire in Banići in 1991.

